

MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Advies

van 22 november 2005

**betreffende de definitieve erkenning
en de uitbreiding van het werkingsgebied
van het Regionaal Landschap Houtland**

D/2005/7080/A42

Overname wordt verwelkomd, mits bronvermelding

© 2005 Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
Kliniekstraat 25, 4de verdieping
B-1070 Brussel
tel. 02-558 01 30
fax 02-558 01 31
e-mail: info@minaraad.be
internet: www.minaraad.be

Inhoudstafel

Inleiding	5
I. Definitieve erkenning van het RL Houtland	7
II. Uitbreiding van het werkingsgebied van het RL Houtland	12

Inleiding

Op 28 september 2005 ontving de MiNa-Raad de adviesvraag van de afdeling Natuur betreffende de definitieve erkenning van het Regionaal Landschap Houtland (verder RL Houtland) alsmede de uitbreiding van het werkingsgebied van dit regionaal landschap. Het besluit van de Vlaamse regering van 8 december 1998 legt de procedure vast inzake de erkenning en de uitbreiding van het werkingsgebied van regionale landschappen.¹ De vooropgestelde adviestermijn bedraagt twee maanden.

Het adviesvraag bevat geen evaluatieverslag van de afdeling Natuur. In zijn brief stelt de afdeling Natuur dat bij deze procedure tot definitieve erkenning voorzien is dat aan de adviserende instanties gelijktijdig een advies wordt gevraagd, zodat het doorgestuurd dossier geen verslag bevat van afdeling Natuur.

De Raad bracht in 2002 advies uit over de voorlopige erkenning van het RL Houtland.² Het RL Houtland werd bij ministerieel besluit van 17 december 2002 door de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw voorlopig erkend voor een periode van 3 jaar.

De nu voorliggende adviesvraag gaat in op:

- de aanvraag tot definitieve erkenning van het RL Houtland,
- de aanvraag tot uitbreiding van het werkingsgebied van het RL Houtland.

1) Besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 1998 tot vaststelling van de regels voor de voorlopige en definitieve erkenning van Regionale Landschappen. 2) Advies van 4 juli 2002 over de aanvraag tot voorlopige erkenning van het Regionaal Landschap Houtland. MiNa-Raad 2002/29

De Raad verwijst tevens naar zijn advies van 22 november 2005 betreffende de hererkenning van zeven regionale landschappen, waar hij zijn visie en krachtlijnen formuleert ten aanzien van het instrument “regionaal landschap”³.

Hubert David
Voorzitter MiNa-Raad

3) Advies van 22 november 2005 regionale landschappen. MiNa-
betreffende de verlenging van de Raad 2005/43
definitieve erkenning van zeven

I. Definitieve erkenning van het RL Houtland

[1] **De erkenningsvoorwaarden.** De Raad gaat bij zijn advisering van de definitieve erkenning uit van de erkenningsvoorwaarden zoals vastgelegd in het artikel 4 van het erkenningsbesluit:

1. Het regionaal landschap bezit rechtspersoonlijkheid.
2. Het gebied waarbinnen het regionaal landschap actief is, onderscheidt zich geografisch duidelijk van de omgevende streken, met een minimum aaneengesloten oppervlakte van 30.000 ha, een typisch landschap, met een grote gaafheid en samenhang en/of cultuurhistorische waarde, een hoge actuele natuurwaarde en met grote mogelijkheden voor natuurontwikkeling en natuurgerichte recreatie en toerisme.
3. Het regionaal landschap dient ten minste twee jaar te bestaan en aantoonbare activiteiten ontplooiën die gericht zijn op de bevordering en de promotie van het streek-eigen karakter, de natuurrecreatie, de natuureducatie, het recreatief medegebruik, het natuurbehoud en het beheer, herstel, aanleg en ontwikkeling van kleine landschapselementen.
4. Het regionaal landschap is voorgedragen door de Bestendige Deputatie van de provincie of door minstens drie aaneengesloten gemeenten die geheel of gedeeltelijk tot het werkingsgebied van het Regionaal landschap behoren.
5. Het regionaal landschap beschikt over een Algemene Vergadering waarvan volgende doelgroepen deel uit maken: provincie en/of gemeenten, erkende milieu- en natuurverenigingen en eventueel erkende landbouworganisaties, erkende verenigingen ter bevordering van toerisme en recreatie en erkende wildbeheerseenheden.
6. Het regionaal landschap bezit een Raad van Bestuur die voor minstens 1/3 bestaat uit vertegenwoordigers van provincies of gemeenten, voor minstens 1/3 uit vertegen-

woordigers van erkende natuurverenigingen en uit vertegenwoordigers van de resterende doelgroepen.

7. Het regionaal landschap organiseert jaarlijks volgende activiteiten om erkend te blijven: minstens 2 maal een landschapskrant, minstens 3 vormingsactiviteiten met minimaal 25 deelnemers, minstens 3 brede publieksactiviteiten met telkens 100 deelnemers en activiteiten die de participatie van de doelgroepen en de bevolking aan beheer van kleine landschapselementen bevordert.
8. Het regionaal landschap voert een boekhouding derwijze dat de aanwending van de subsidie van de Vlaamse Gemeenschap controleerbaar is. De rekeningen worden jaarlijks door een erkend accountant geverifieerd, die hierover aan de Raad van Bestuur rapporteert.

De Raad bespreekt achtereenvolgens de betreffende erkenningscriteria en maakt – waar relevant – een verwijzing naar zijn advies van 4 juli 2002 inzake de voorlopige erkenning van het RL Houtland.

[2] **Rechtspersoonlijkheid.** Het RL Houtland bezit rechtspersoonlijkheid. De publicatie hiervan in het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 2000 werd bijgevoegd als bijlage bij het aanvraagdossier.

[3] **Werkingsgebied.** Het werkingsgebied van een regionaal landschap dient zich geografisch duidelijk te onderscheiden van de omgevende streken, met een minimum aaneengesloten oppervlakte van 30.000 ha, een typisch landschap, met een grote gaafheid en samenhang en/of cultuurhistorische waarde, een hoge actuele natuurwaarde en met grote mogelijkheden voor natuurontwikkeling en natuurgerichte recreatie en toerisme.

Het dossier van het definitief te erkennen RL Houtland bevat een uitvoerige beschrijving van het werkingsgebied. Volgende gemeenten maken integraal deel van het RL Houtland: Beernem, Oostkamp, Zedelgem en Torhout. Van de gemeenten Brugge, Jabbeke, Damme en Wingene zijn slechts delen opgenomen. De totale oppervlakte bedraagt, volgens het dossier, 41.351 ha.

De MiNa-Raad formuleert volgende bemerkingen bij het werkingsgebied van het RL Houtland:

1. Zoals reeds vastgesteld in het advies over de voorlopige erkenningsaanvraag zijn slechts delen van de gemeenten Brugge, Jabbeke, Damme en Wingene opgenomen binnen het werkingsgebied van het RL Houtland.
2. Wat betreft de actuele natuurwaarden verwijst de Raad naar het recent onderzoek over de landschappelijke en ecologische kwaliteiten van de regionale landschappen, in het kader van het Natuurrapport 2005.⁴ Inzake landschappelijke kwaliteiten scoort het

4) Natuurrapport 2005. Toestand voor het beleid. Mededeling van nr. 24. Brussel. van de natuur in Vlaanderen: cijfers het Instituut voor Natuurbehoud,

RL Houtland goed. Het aandeel van ankerplaatsen (27%) in het RL Houtland situeert zich duidelijk boven het Vlaamse gemiddelde (16%). Ook inzake de ecologische waarde scoort het RL Houtland goed. Ecologisch prioritaire gebieden maken 21% uit van het werkingsgebied van het RL Houtland. Dit ligt beduidend boven het Vlaams gemiddelde (16%).

- [4] **Activiteiten.** De activiteiten van het regionaal landschap moeten gericht zijn op (1) de bevordering en de promotie van het streekeigen karakter, (2) de natuurrecreatie, (3) de natuureducatie, (4) het recreatief medegebruik, (5) het natuurbehoud en (6) het beheer, herstel, aanleg en ontwikkeling van kleine landschapselementen.

In zijn advies van 4 juli 2002 omtrent de voorlopige erkenning van het RL Houtland formuleerde de Raad diverse bedenkingen bij de werking van het RL Houtland. De Raad stelde onder meer vast dat activiteiten van het RL Houtland veel ruimer zijn opgevat dan de initiële doelstellingen. Het RL Houtland zou bv. een bemiddelende rol ambiëren bij de verwerving van gronden (i.e. tussen natuurverenigingen, Afdeling Bos en Groen, Afdeling Natuur en de gemeenten). Wat integraal waterbeleid betreft zou men de opdrachten m.b.t. de ecologische inrichting van beken willen gaan coördineren. Het RL Houtland zou zich ook toespitsen op de uitwerking van natuur- en landschapsplannen voor landbouwbedrijven. Daartegenover staat dat de eigenlijke activiteiten in het werkprogramma veel enger gedefinieerd lijken dan wat vereist is. De taken die het regionaal landschap zichzelf stelt, situeren zich aldus blijkbaar vooral in de agrarische sfeer. De Raad stelde ten slotte vast dat het aspect “natuureducatie“ tot op heden zeer beperkt is ingevuld. De aanwerving van een natuureducatieve kracht door het Regionaal Landschap Houtland is pas voorzien vanaf 2003.

Heden stelt de MiNa-Raad vast dat – tijdens de periode 2003-2005 – het RL Houtland diverse initiatieven inzake natuur en landschap heeft opgestart, zoals onder meer de inventarisatie van velddreeven en boomsoorten, de bescherming en herstel van heiderelicten, het herstel en de bescherming van habitats voor amfibieën en vleermuizen, het herstel van bloemrijke graslanden, de bescherming van bedreigde graslandsoorten en het ecologisch herstel van beken. Dit is een positieve evolutie.

Wat mogelijkheden tot recreatie betreft, stelt de Raad vast dat het RL Houtland werk gemaakt heeft van haar voornemen om in het gebied paden en routes uit te bouwen tot een kwalitatief hoogstaand netwerk. In september 2005 werd tijdens een jaarlijkse fietshappening ‘Kroenkelen’ het fietsknopennetwerk ingereeden.

- [5] **Voordracht voor definitieve erkenning.** Het dossier vermeldt dat het RL Houtland wordt voorgedragen voor definitieve erkenning door de Bestendige Deputatie van de provincie West-Vlaanderen. Het erkenningsdossier bevatte hiervan geen kopie, deze werd evenwel nagezonden door de afdeling Natuur op 24 oktober 2005.

[6] **Raad van Bestuur.** Het regionaal landschap dient een Raad van Bestuur te bezitten die voor minstens $\frac{1}{3}$ bestaat uit vertegenwoordigers van provincies of gemeenten, voor minstens $\frac{1}{3}$ uit vertegenwoordigers van erkende natuurverenigingen en voor de rest uit vertegenwoordigers van de resterende doelgroepen.

De Raad van Bestuur bestaat uit 23 stemgerechtigde leden, waarvan 11 leden (of 48%) vertegenwoordiger zijn van provincie en gemeenten, 8 leden (of 35%) vertegenwoordiger van erkende natuurverenigingen en 4 leden (of 17%) uit de doelgroepen landbouw, recreatie en wildbeheereenheden.

De MiNa-Raad formuleert volgende bemerkingen bij de samenstelling van de Raad van Bestuur van het RL Houtland:

1. De Raad stelt vast dat de gemeenten en provincies zeer sterk vertegenwoordigd zijn in de Raad van Bestuur (45%). Deze keuze voor de opname van een groot aantal vertegenwoordigers van het beleid is – volgens het RL Houtland – ingegeven door de bezorgdheid om elk van de acht gemeenten een bestuursfunctie te geven alsmede de drie verschillende politieke strekkingen van de provincie op te nemen in de Raad van Bestuur. De Raad erkent dat de samenstelling van de Raad van Bestuur voldoet aan de erkenningsvoorwaarden, maar vraagt niettemin aandacht voor een volwaardige en evenwichtige vertegenwoordiging van alle doelgroepen (milieu- en natuurverenigingen maar ook landbouworganisaties, verenigingen inzake toerisme en recreatie en wildbeheereenheden).
2. Als gevolg van de uitgebreide samenstelling van de Raad van Bestuur heeft het RL Houtland een Dagelijks Bestuur samengesteld met twee vertegenwoordigers van het beleid, één vertegenwoordiger uit de natuursector en één vertegenwoordiger uit de landbouwsector.
3. De Raad stelt vast dat het dossier geen bewijzen van samenkomst bevat, zoals gehandtekende aanwezigheidslijsten, noch van de Raad van Bestuur, noch van het Dagelijks Bestuur.

[7] **Algemene Vergadering.** De bijgevoegde lijst van de samenstelling van de Algemene Vergadering is in orde. Er werd echter slechts één verslag bijgevoegd, m.n. dat van 22 maart 2005. Het is daarom niet controleerbaar of de andere algemene vergaderingen effectief doorgang hebben gevonden.

[8] **Verplichte jaarlijkse activiteiten.** Het regionaal landschap dient jaarlijks volgende activiteiten te organiseren: minstens 2 maal een landschapskrant, minstens 3 vormingsactiviteiten met minimaal 25 deelnemers, minstens 3 brede publieksactiviteiten met telkens 100 deelnemers en activiteiten die de participatie van de doelgroepen en de bevolking aan beheer van kleine landschapselementen bevordert.

Het erkenningsdossier van het RL Houtland stelt dat in 2003, 2004 en 2005 telkens twee landschapskranten werden uitgegeven. Het dossier bevat evenwel geen enkel exemplaar van deze landschapskranten. M.b.t. de voorwaarde van minstens drie vormingsactiviteiten en drie brede publieksactiviteiten maakt het ingediende dossier een opsomming van de verschillende activiteiten, zodat de MiNa-Raad kan aannemen dat aan deze voorwaarde voldaan werd. Hier ook echter de opmerking dat in de bijlagen bij het dossier hieromtrent geen enkel stavingstuk aangetroffen werd.

- [1] **Boekhouding.** Het regionaal landschap dient een boekhouding te voeren zodanig dat de aanwending van de subsidie van de Vlaamse Gemeenschap controleerbaar is. Wat dit betreft merkt de MiNa-Raad op dat het dossier een duidelijke toelichting bevat over de boekhouding van het RL Houtland. Overzichtelijke tabellen geven een duidelijk inzicht in de verschillende projectmiddelen en kosten. Een afzonderlijke tabel geeft specifiek toelichting bij het bijdrage van de afdeling Natuur in de personeel- en werkingskosten.
- [10] **Conclusies.** De Raad adviseert de aanvraag tot definitieve erkenning van het RL Houtland positief. De Raad wijst echter op het ontbreken van diverse stavingstukken in het dossier.

II. Uitbreiding van het werkingsgebied van het RL Houtland

[11] **Uitbreiding werkingsgebied.** De adviesvraag betreft tevens de vraag van het RL Houtland naar uitbreiding van het werkingsgebied met het zuidelijk gedeelte (3.483 ha) van de gemeente Wingene. De totale oppervlakte van het RL Houtland bedraagt, na uitbreiding, 44.8734 ha.

De uitbreiding gebeurt op vraag van de gemeente Wingene. Momenteel behoort enkel het noordoostelijke gedeelte van Wingene tot het RL Houtland. Hierdoor komen – volgens het aanvraagdossier – enkel bewoners van dit deel van de gemeente in aanmerking voor landschapsplannen. De gemeente wil echter op een eenduidige manier communiceren met haar inwoners en verzoekt daarom de gehele gemeente op te nemen in het RL Houtland.

De MiNa-Raad adviseert positief ten aanzien van de uitbreiding van het RL Houtland gericht op het opnemen van de gehele gemeente Wingene binnen het werkingsgebied van het RL Houtland. De Raad ondersteunt inderdaad de vermelde argumentering. De uitbreiding dient evenwel ingegeven te zijn door de bezorgdheid om alle activiteiten van het regionaal landschap (en dus niet alleen landschapsplannen) ter beschikking te stellen van alle inwoners van Wingene.